

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjeli 488. Sürögnyelv: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1926. AUGUSZTUS 27.

PÉNTEK

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 490 dinár. Egyes szám ára hétköznap 150 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

A diktátor bukása

Pangalos a zsarnok ősi szokása szerint gyáván megszökött, mihelyt mozogni kezdett a föld s elfogatásában bizonyára mindenütt, hol több szabadságra szomjoznak az emberek, a diktatúrák végének a kezdetét szeretnék látni.

Való igaz, hogy a legujabb görög események könnyen engednek erre is következtetést. Az is nyilvánvaló, hogy az erős kéz politikája Európaszerte gyengének és tehetetlennek bizonyult s nagy bajokkal szemben és aligha van messze az az időpont, amikor újra a szabadságtól, a szabad közéleti kritikától, a széles tömegek érdeklődésétől és részvételétől fogják remélni a világhelyzet megjavulását s a népek közötti viszony megenyhülését.

Bármennyire tünetszerűeknek is látszanak azonban a görög események, igen sok ok szól amellett is, hogy egyelőre még nem az európai közszellem atakiulásáról van szó, hanem csupán a görögországi kicsiny politikai kaleidoszkóp újabb fordulásától, melyet már az évtizedek hosszú során keresztül annyi hasonló ilyen mozdulás előzött meg, hogy újabb és újabb politikai helyzetképeket mutasson.

Görögország valóban az örökös nyugtalanság s a periodikus forradalmak hazája. Ha végignonultatjuk szemeink előtt az újgörög történeti száz esztendejét s az örökösen változó és lényegükben mégis mindig egyforma események rugóit keressük, azt fogjuk találni, hogy ennek az új kis országnak társadalmi csontvázat örölte meg a sok százados török hódoltság s innen van az, hogy ennek a társadalomnak szilárdsága feltűnően hasonlít a tavak vizének összetételéhez, melyben a legkisebb szellő is hullámvérésbe indítja a gördülőkegy molekulák tömegét. Csodálatos ellentmondást testesít meg a kicsiny újgörög nép s országának története. Minden ma élő görög mértéketlen büszkeséggel tekint az antik világ művészeti és politikai csodáira, a nagy görögök utódjának vallja s érzi magát. Tradíciókra hivatkozik tehát folytonosan, olyan tradíciókra, melyekkel egy európai nép történelmi multja sem mérkőzhetik. Ezzel szemben pedig a valóság az, hogy a mai Új-Görögország örökös vajadásának, nyugtalanságának és forradalmainak, legfőbb, szinte egyetlen oka az, hogy ennek az országnak nincsenek tradíciói, nincsenek tradicionális osztályai.

Ujabbkori történelmében ezért nincsen folytonosság, mert a görög szabadság feivirradása a klasszikus ó-kornak ezen a földjén egy szerteszórt vegetáló népet talált s akár pástor volt is ennek a népnek fia, akár pedig a Levante körmönfont kalmárja, hiányzott belőlük annak a közvetlen közösségnek s együttműködésnek a tudata, mely minden önálló állami életnek legfőbb feltétele. Azt a mélyeséges külsőbmséget tehát, amely az emberiség nagy világtársaságai között van, a történelmi tények pusztán ismerete s az együttérzés kultusza átvidalni nem igen tudja. Az a nép, amely nem a közelmúlt századok tapasztalatainak rétegeibe igyekszik lebecsülni életfájának gyökerét, veszedelmes kockázatot vállal, mert a történelmi papirosából egyedül életet szivni nem lehet, ha a multat a jellel nem köti össze a szerves élet ideg és vérrendszere.

Lehet tehát, hogy ez a legujabb görög szabadságharc, mely huszonnégy óra alatt vér-

telen győzelmet aratott, hajnalhasadása lesz az új európai korszaknak; meleg déli szél, melynek nyomán virágba fog borulni és édes gyümölcsöket fog teremni az európai népszabadságnak elfagyott s viharok tépázta fája. Lehet, de nem valószínű. Görögország inkább arra

szolgált újabb bizonyítékot, hogy, ha nagy dolog is a háború, még nagyobb dolog a béke, melyben dolgozni kell, szomorú, szívós munkával sejtékből építeni meg az egészséget s karddal kanyarítás helyett kalapáccsal kell kovácsolni ki az élet és állam formáit.

Szeptember elején zajos politikai eseményekre lehetünk elkészülve

Beográdból jelentik: Tegnap délelőtt a „Párizs” szálló vadásztermébe Uzunovics miniszterelnök konferenciát hívott össze, amelyen az összes Beográdban tartózkodó radikális párti képviselők résztvettek. A konferencián folytatták azokat a tárgyalásokat, amelyek a radikális pártban észlelt differenciák megszüntetésére irányulnak. A képviselők óhajtása az, hogy még Pasics visszaérkezése előtt tiszta helyzetet teremtsenek a párt kebelében. A konferencián elhatározták, hogy szeptember elején az egész országban bizalmas értekezleteket és népgyűléseket hívnak össze, amelyekben valamennyi radikális párti vezetőember fel fog szólni. Szarajevóban Srskics Milán törvényegységesítő miniszter, a Sumadijában pedig Uzunovics miniszterelnök, Makszimovics Bozsa és több radikális képviselő fogja a politikai helyzetet ismertetni. A népgyűlések határozott tendenciája az, hogy lehetőleg megelőzzék Pasics ellenakcióját az országban. Szeptember elején tehát

zajos politikai eseményekre lehetünk elkészülve.

Tegnap délután 4 órakor az egyenes adójavaslat tanulmányozására kiküldött bizottság tartotta ülését, amelyen az adójavaslat egyes szakaszaihoz több szónok szólalt fel, akik élesen bírálták a javaslat intézkedéseit. A konferencián különben kialakult a nézet, hogy a törvényjavaslat szerint a gazdasági köröket újabb súlyos adóterhekkel fogják sújtani.

Tegnap este a miniszterelnökségen valamennyi Beográdban tartózkodó miniszter jelenlétében az árvízkarosultak felségélyezéséről tárgyaltak. A konferencián a Vörös Kereszt Egyesület megbízottai előterjesztették javaslataikat, majd előadták jövőre vonatkozó tervüket. A miniszterek egyhangú helyesléssel vették tudomásul a javaslatokat.

Makszimovics Bozsa belügyminiszter tegnap a kerületi főispánokat fogadta, akik jelentést tettek az árvíz okozta anyagi károkról.

Kondilisz alakít kormányt Athénben

Athénből jelentik: Konduriotisz tengernagy, a köztársaság elnöke és Kondilisz tábornok két napig tárgyaltak a görög pártok vezetőivel a koncentrációs kormány megalakítása céljából. Ezek a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, mivel a pártvezérek nem tudtak egymással megegyezni. Ezért Konduriotisz tengernagy, a köztársaság elnöke megbízta Kondilisz tábornokot, hogy alakítson kormányt. Miután

Kondilisz csak azért vállalta a kormányalakítást, mert a koncentrációs kormány terve nem sikerült, úgy határozott, hogy minél előbb kírja a kamarai választásokat, ami után már polgári parlamenti kormány alakulhat. Kondilisz tábornok október elején fogja megtartani a kamarai választásokat, amelyekre a pártok már megtették előkészületeiket.

Súlyos konfliktus Primo de Rivera és a spanyol király között

Madrídból jelentik: Primo de Rivera diktátor és Alfonz spanyol király között súlyos konfliktus tört ki, amelynek következményei beláthatatlanok. A konfliktus onnan keletkezett, hogy a király Primo de Rivera egyik rende-

tének aláírását, amely a toledói municiógyárat polgári ellenőrzés alá akarta helyezni, megtagadta. A király hevesen összeszólkkozott a diktátorral és nyomban családjához utazott nyári tartózkodási helyére.

Rádióállomások az osztrák vonatokon

Bécsből jelentik: A külföldi sajtó képviselőinek tegnap bemutatták az osztrák vonatokon bevezetett rádióállomások működését. Ezidő szerint a bécs-villach és a bécs-saizburgi vonalon vezették be a rádióállomásokat, amelyek kitűnően beváltak. Az utazó közönség a

rádiókocsiban hallgathatja az egész világról bekapcsolt legujabb híreket, hangversenyeket és operaelőadásokat. A rádiókocsikat legközelebb bevezetik az osztrák államvasutak többi vonalain is.

Kormánytanácson tárgyalták a francia politikai helyzetet

Párisból jelentik: Doumergue köztársasági elnök elnöklété alatt tegnap kormánytanács volt, amelyen Briand ismertette a külügyi helyzetet

és azokat a javaslatokat, amelyek a népszövetség ülésén tárgyalás alá kerülnek az ülésszak megnyitásakor.

Megkezdődtek a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások

Budapestről jelentik: Az „Esti Kurir” jelentése szerint tegnap megkezdődtek a kereskedelmi provizórium megkötésére irányuló magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások. Való-

színű, hogy a provizóriumot szombaton perfektuálják. A provizórium négy hónapra fog szólni és mindkét félnek a legelőnyösebb vámtételeket biztosítja.

Újra felépítik az árvizkárosultak összedőlő házeit

Dr. Nenadovics Jovan nyilatkozik a „Vörös Kereszt Egylet” működéséről és jövő terveiről

Közel 147 millió dinár kárt okozott az árvíz Bácskában és Baranyában

A Vörös Kereszt Egyesület tudvalevőleg nagyszabású gyűjtési akciót indított az egész országban az árvizkárosultak javára. A vajdasági kerületi választmány is tevékenyen részt vett az emberbaráti munkában s most részletes jelentést dolgozott ki a szakminisztériumok referensei részére. A választmány több tagja tegnap Beogradba utazott, ahol miniszterközi konferencián terjesztik elő javaslataikat.

Dr. Nenadovics Jovan, a „Vörös Kereszt” novisadi kerületének alelnöke a következőkben ismertette a „Délbácska” munkatársa előtt a kerület működését és jövő terveit az árvizkárosultak felszólalásai érdekében:

— A teljesített munka eredményével mindenképpen meg vagyunk elégedve, bár sok nehézségekkel kellett megküzdenünk, amíg egyes hiteles adatok birtokába jutottunk. Egyes községek ugyanis félreértették a hatóságok felhívását, amelyben részletes adatokat kértek az árvizokozta károkról, a házak állapotáról és a szükséges tatarozási munkálatokról.

A „Vörös Kereszt” helyi szervezetei révén anyagi kimutatásokat kért, amelyek arra vonatkoznak, hogy például mennyi téglára van szükség egy félig összedőlő ház felépítéséhez; de a községek nagyrésze erre vonatkozólag még nem választott részletesen, hanem egyszerűen csak bejelentette a károkat és megnevezte a károszégeket. Ennek következtében még nem sikerült pontosan összeállítanunk az árvizsújtotta községek felépítéséhez szükséges anyagkimutatást. Mindezt ideig csak Bács, Plavna, Bogojovo, Karavukovo és Novisad választottak részletesen felhívásunkra; míg Apatinból, Sontáról és a többi községekből teljesen hasznavehetetlen jelentéseket kaptunk.

— Az eddigi adatok alapján megállapítottuk, hogy összesen 800 ház dől össze. Ezeket a házakat a Vörös Kereszt Egyesület fogja felépíteni.

— Intenciónk azonban az, hogy azoknak is házakat építsünk, akiknek az áradás tönkretette és elpusztította a földjeit. Kisipusú házakat akarunk építeni, amelyekhez körülbelül 7000 darab téglára, 3500 közönséges cserép vagy 1520 szegélyezeti cserép szükséges. Egy ilyen ház felépítése 10000 dinárba fog kerülni.

— A házépitkezéshez szükséges összeget a gyűjtési akcióból akarjuk fedezni. Eddig körülbelül 5 millió dinár folyt be; Bács megye részéről még 2 milliót helyeztek kilátásba. Összesen 10 millió dinárra volna szükségünk, hogy az építkezéseket megkezdhesük. Ez esetben körülbelül 700 családnak adhatunk hajlékot. Érintkezésbe léptünk különben az „Agrarna Zajednica”-val is, mely a maga részéről kötelezettséget vállalt, hogy árvizkárosult tagjainak felépíteti a házakat.

— A „Vörös Kereszt Egyesület” minden ház építésénél 5000 dinárral fog hozzá-

járulni, míg a költség másik felét a tulajdonos viseli; az összeget azonban kis részletekben fogja visszafizetni az Egyesületnek. Valószínű, hogy 30 évi amortizációra, 4—5 százalékos kamattal fizethetik majd vissza a pénzt.

— Javaslatainkat memorandumban foglaltuk össze és betérjesztjük az illetékes minisztereknek, akik már eleve is a legmesszebbmenő támogatásról biztosítottak bennünket. Nem fér kétség hozzá, hogy a minisztertanács hozzájárul javaslatainkhoz, amely esetben azonnal hozzáfoghatunk az építkezés megkezdéséhez.

Az árvíz közel 147 millió dinár kárt okozott a Bácskában és Baranyában

Az árvíz által okozott károk felbecsülésére kiküldött bizottság tegnap fejezte be munkáját Somborban és a következőkben állapította meg az árvizkárosultak károszégét:

Apatini járás:

1. *Apatin*: 9100 hold került víz alá, 560 hold legelő 25.770.000 dinár értékben. Összesen 61 ház dőlt össze 5 millió dinár értékben.

2. *Bogojovo*: 4000 hold szántóföld és 350 hold legelő került víz alá 1.600.000 dinár értékben.

Kupuzina: 780 hold szántóföld, 435 hold legelő víz alatt. Károszég 2.925.000 dinár.

Bács-Monosztor: 900 hold szántóföld, 300 hold legelő víz alatt. Huszonkét ház összedől 152.000 dinár értékben.

Szonta: 14.120 hold szántóföld került víz alá 29 millió 535 ezer dinár értékben, 22 ház elpusztult 150.000 dinár értékben.

Szlapar: 2317 hold 4.634.000 dinár értékben került víz alá.

Összesen 31.222 hold szántóföld és 1981 hold legelő. Az apatini járás kára tehát 79 millió 224 ezer dinár.

Palánkai járás:

Nova-Palanka: 909 hold szántóföld, 800 hold legelő. Károszég 560.000 dinár.

Stara-Palanka: 231 hold szántóföld, 300 hold legelő 355.000 dinár értékben.

Cséb: 300 hold szántóföld 403.000 dinár értékben.

Bukin: 5006 hold szántóföld, 2200 hold legelő 5.663.000 dinár értékben.

Plavna: 7600 hold szántóföld, 100 hold legelő 30.300.000 dinár értékben.

Bácsko-Novoszelo: 4000 hold szántóföld, 800 hold legelő 2.300.000 dinár értékben.

Összesen 18.746 hold szántóföld és 3.100 hold legelő; 87 összedőlő ház. A palánkai járás kára tehát 49.379.000 dinár.

Baranyában a batinaí és dárdai járásban összesen 18.902 hold szántóföld került víz alá és 307 ház dőlt össze. A batinaí járás kára 8.121.500 dinár, a dárdai járásé 10.022.727 D.

Anglia erélyes lépésekre készül a népszövetségi vitában

Németország tanácsstagságát semmivel sem lehet junktimba hozni

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint angol diplomáciai körökben meglehetősen nyugtalanossággal néznek a Németország népszövetségi tagságával kapcsolatos genfi viták elé. Minthogy sem Spanyolország, sem Lengyelország nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy állandó tanácsstagsági igényeikről lemondjanak, angol kormánykörökben az a meggyőződés kezd kiérni, hogy csak a félelemnélküli, energikus magatartással lehet angol részről a kérdésbe közbeszólni, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy az energiát a kellő udvariasság is kísérelje.

Anglia tiltakozni fog az ellen, hogy Németország népszövetségi tanácsstagságát bármilyen más kérdéssel, így a tangeri kérdéssel

vagy a spanyol és lengyel tanácsstagsági igényekkel junktimba hozzák.

Külön tanácskozások ezekkel a kérdésekkel is foglalkozhatnak. Németország népszövetségi tanácsstagsága azonban magában álló dolog, amelynek megakadályozását elűzni az az angol kormány semmi alapot nem lát. Az angol diplomaták szerint Angliának ebben a kérdésben egy erősítő kártya áll rendelkezésére és ez az ütőkártya az, hogy Anglia Locarno-ban bizonyos hatalmak biztonságának védelmére garanciákat nyújtott. Ezek a garanciák azonban bizonyos főtételektől voltak függővé téve, amelyeknek nem teljesítése esetén Anglia kötelezettsége is megszűnne. Nagyon könnyen megtörténhetik, hogy az angol kormány, ha a

Németország népszövetségi tagsága elleni intrikák tovább folynak, elérkezettnek fogja látni az időt, hogy ezt az utolsó ütőkártyát igénybe vegye.

Házkutatás szerkesztőségünkben

Szardán este Gyakov Alexander rendőrkapitány egy rendőrségi irnok és egy detektív kíséretében beállított a Délbácska szerkesztőségébe és a következő iratot adta át Tomán Sándor felelős szerkesztőnek:

Novi Szád város rendőrfőkapitányi hivatala

501/1926. szám.

A Délbácska szerkesztőségének

Novi Szád.

A Szerbek, Horvátok, Szlovének királysága alkotmányának 11. szakasza alapján elrendelem az Önök helyiségének átkutatását, mert az a gyanu áll fenn, hogy ott a külföldön nyomtatott különböző nyomtatványok vannak, amelyeknek behozatalát az állam területére megtiltotta a belügyminisztérium.

Ezen határozat ellen az itteni elsőfokú bírósághoz felebbezhet, a felebbezés azonban nem akadályozhatja meg a házkutatás végrehajtását.

A házkutatást Gyakov Alexander rendőrkapitány fogja eszközölni.

Novi Szád város rendőrfőkapitányi hivatala 1926. augusztus 25-én.

Minaldzsics s. k.
rendőrfőkapitány.

Gyakov rendőrkapitány azonnal megkezdte a házkutatást és a szerkesztőségben levő lapok közül elvitt három bécsi, négy szegedi és két nyiregyházi lapot, azzal indokolva, hogy ezektől megvonták a postai szállítást jogát.

Miután mi nem tudhatjuk mindazon lapok névjegyzékét, amelyekről megvonták a postai szállítást jogát és a lefoglalt lapokat keresztörítésben postán kapjuk — véleményünk szerint — mi vagyunk a legkevésbé felelősek ezért, hogy ezen lapokat megkapjuk. A postán van meg a kitiltott lapok névsora és ezért a postának nemcsak joga, hanem kötelessége is visszatartani és megsemmisíteni azokat a lapokat, amelyekről megvonták a postai szállítást jogát.

A szovjet belharca

Varsó, augusztus 25.

Nehéz megmondani, hogy mi történik az utóbbi időben Moszkvában. Mindenesetre nagyon komoly és jelentős események játszódnak le, sokkal jelentősebbek, mint valaha.

Lasevics, Belenko és mások bukása, a melyről a szovjet-sajtó is beszámolt, egyáltalában nem szorítkozik csak azokra az személyekre, akiket kiutasítottak, vagy elítéltek. Komoly formában beszélnek, hogy a végrehajtóbizottság kebelében felállított vizsgálóbizottság a hatalom mai urai ellen irányuló széleskörű összeesküvés szálát és gyökereit fedezte fel. Hogy milyen természetű ez az összeesküvés, arról bizonyosat senki sem tud. Lasevics és Zinovjev a baloldali csoportok vezetői voltak, azonban szemiatómást összeköttetésben állottak a jobboldali csoportok képviselőivel, köztük Szokolnikovval, Medvedevvel és másokkal. Széltében hosszabban emlegetik ezeket a neveket, mindenki beszél rólok, csupán a végrehajtóbizottság hivatalos nyilatkozatai hallgatják agyon őket. Az összes ellenzéki csoportok megegyeznek abban a törekvésben, hogy Stalin diktatúráját megbuktassák. Rendkívül érdekes, hogy Stalin ellen elsősorban éppen a kommunista internacionálé hívei támadnak, akik azzal vádolják őt, hogy az internacionálétől minden jövedelmet megvont, mert az internacionálét Szovjet-Oroszország külpolitikájára károsnak tartja. A támadás annyira éles, hogy Stalin orosz nacionalistának fűnteti fel, aki fel akarja szabadítani a kommunista pártot az internacionálé befolyása alól. Nem tagadható le a kommunista pártban történt szakadás ténye és a különböző irányzatok között kipattant harc a legrovidebb időn belül olyan eredményekhez fog vezetni, amelyeknek horderejéről ma még senkinek sem lehet fogalma.

Az igazságügyminisztérium karhatalommal akarta elvitetni a zagrebi muzeumból a híres Festetich-féle gobelineket, de a zagrebi rendőrség nem avatkozott bele

Harc a felbecsülhetetlen értékű gobelinek körül
Egy beogradi konzorcium akarta megkaparítani a Zrinyiek korából származó szőnyegeket

Izgalmas és az egész országban visszhangot keltő esemény foglalkoztatja már napok óta a zagrebi közvéleményt. Két felbecsülhetetlen goblin körül folyik a harc, amelyet egy beogradi konzorcium igazságügyi miniszteri beavatkozással akarja magának megkaparítani. A feltűnést keltő eseményről a következő értékeléseink szólnak:

Amikor az igazságügyi miniszter 1923-ban a szekveszter alól feloldotta Festetich gróf birtokait, a kastély tulajdonosa nyilatkozatot írt alá, amely szerint semmiféle utólagos követeléseket és igényeket nem támaszthat az állammal szemben. A Festetich grófok csáktornyai kastélyát ugyanis az 1818—1919-iki év forradalmi hangulatában ismeretlen tettesek ugyszólván teljesen kifosztották. Két Zrinyi korabeli gobelint Novák Viktor dr. zagrebi egyetemi tanárnak sikerült megmentenie, aki a drága szőnyegeket katonai fedezettel Zagrebba hozatta és a muzeumban helyezte el. Amikor tehát az államhatóság a szekvesztrum feloldása alkalmából ilyen nyilatkozatot íratott alá, akkor már eleve elakarta háritani az esetleges követeléseket, amelyet pedig a két gobelintre vonatkoztak volna elsősorban.

Festetich a zagrebi „Slavonia” faipari részvénytársaságnak adta el csáktornyai birtokait s a „Slavonia” is hasonló kötelezettséget vállalt az állammal szemben.

A „Slavonia” nem is firtotta tovább a gobelinek kérdését, bár arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Festetich-birtok tulajdonosát illetik a gobelinek is, amelyek annak idején a Festetich-kastélyból kerültek ki. Nemrég azután a „Slavonia” felszámolt és a Festetich-kastélyt eladta egy beogradi konzorciumnak, amely nyomban az adásvételi szerződés megkötése után igényt támasztott a gobelinekre is.

Miután a zagrebi muzeum nem volt hajlandó egy beogradi konzorcium kedvéért megválni a gobelinektől, a konzorcium az igazságügyi miniszter távollétében egy miniszteri tanácsoshoz fordult segítségért. Az igazságügyi minisztérium valóban intézkedett is. Táviratilag utasította a muzeumot, hogy a gobelineket haladéktalanul adja ki a beogradi konzorciumnak s ha a muzeum vezetője vonakodna eleget tenni a rendeletnek, a konzorcium felhatalmazást nyert, hogy rendőri karhatalmat vehet igénybe.

Nosza lett erre ribillió Zagrebban! Csak

még ez hiányzott a barátságához, hogy Beograd elhurcolja Zagreb büszkeségét, a Zrinyi korabeli, kincseket érő szőnyegeket! A zagrebiek ilyenkor nem ismernek tréfát és rögtön glédába álltak a beogradi konzorcium ellen, amelyről különben tudták, hogy a pompás gobelineket külföldön akarja értékesíteni.

A megmozdulásnak meg is volt az eredménye. A főispán nem vette tudomásul az igazságügyi minisztérium rendeletét, a rendőrség pedig megtagadta a karhatalom kirendelését. Ezekre menő közönség lepte el a muzeum környékét s a konzorcium kiküldöttjeit, akik társzekerekkel érkeztek a muzeum elé, majdnem agyonverték. Ugy kellett őket rendőri aszisztenciával megvédeni a tömeg dühe elől. A konzorcium tagjai vad futásban menekültek s csak azon örültek, hogy épkézzel szabadultak a horvát fővárosból.

A muzeum igazgatósága pedig azonnal tüviratot intézett a királyhoz, amelyben Őfelsége védelmét kéri a nemzeti kincs megőrzése érdekében. Az intervenciónak csakhamar megvolt a fogantatja, mert az igazságügyi minisztérium most a következő táviratot intézte a muzeum igazgatójához:

„A gobelinek további rendelkezésig a muzeumban tartandók.”

A gobelinek körül dúló ádáz harc nagy feltűnést keltett beogradi politikai körökben is, ahol úgy tudják, hogy a konzorcium tagjai igen előkelő radikálpárti vezetőemberek, akik nagyon közel állnak a kormányhoz. Mindenki érthető kíváncsisággal várja a további fejleményeket, melyek minden valószínűség szerint mégis csak Zagreb győzelmével fognak végződni.

Novák Viktor dr. egyetemi tanár különben kijelenti, hogy a gobelineket 1919 ben egy derék szerb katonatiszt segítségével mentette meg a biztos pusztulástól, mert a „Zöld káder” emberei ugyszólván az egész kastélyt kifosztották és borzalmas pusztítást vittek véghez a felhalmozott műkincsek között. Novák dr. elmondja, hogy a Festetich kastély egyik félreeső helyén Cervantes „Don Quijote” eredeti kéziratának több példányát találta szeletekre összetéve, a legdrágább műrekek pedig összehányva és összetaposva a kastély udvarán levő szemétdörben fektettek. A gobelineket a padláson találták elrejtve s így a drága szőnyegek elkerülték a tömeg figyelmét. Csak így sikerült őket megmenteni és Zagrebba szállítani, ahol a muzeumban találták elhelyezést.

A tulhajtott egészségtelen üzleti versengés szaporítja a fizetésektelenségeket

A Délbácska munkatársa tegnap felkereste közgazdasági életünk egy kimagasló egyéniségét és kérdést intézett hozzá a szomorú gazdasági viszonyok okáról. A rendkívül érdekes válasz a következő volt:

— A gazdasági helyzet előreláthatólag az év második felében még rosszabb lesz, mint az első felében volt. A csődök és fizetésektelenségek száma csak fokozódni fog és ennek az az oka, hogy az utóbbi időben az egyes kereskedelmi és ipari vállalatok között az ár tekintetében erős és egészségtelen verseny indult meg. Különösen a háború után alakult iparvállalatok azok, amelyek, hogy forgótőkét teremtsenek elő, árszállítással fokozzák forgalmukat. Ezek a vállalatok nem veszik figyelembe, hogy a tulhajtott verseny csak veszteségüket fogja előidézni. Hiszen ezek közül a vállalatok közül már is sokan leépítettek és ez a leépítés tovább fog folyni, mert a kedvező konjunkturák ideje már régen lejárt s most már elérkezett a komolyan megalapozott, rentabilis tőkeerős vállalatoknak az ideje.

— Gazdasági életünket nagy mértékben rontották ezek az ujonnan alakult konjunkturvállalatok, amelyek azonban rövidesen el fognak

tűnni. Akarva, nem akarva, vissza kell térni a háború előtti kereskedelmi mentalitáshoz és nem a pillanatnyi haszon érdekében, hanem komoly és nehéz munkával a tisztességes haszon eléréseért kell dolgozni. Természetesen a pénzhány is nagy mértékben emelte a fizetésektelenségek és csődök számát. A pénzhány egyik oka, hogy Jugoszlávia jelenlegi bankjegyforgalma nem elégíti ki a szükségletet, különösen azért, mert a bankjegyek mai vásárlóértéke is igen nagy mértékben csökkent régi vásárló erejéhez viszonyítva.

— Hogy hogyan lehet ezen segíteni? Minden vonalon le kell építeni a felesleges üzleti terheket, de le kell építeni az árakat is és arányba kell hozni a pénz vásárlóerejével. Általában ki kell küszöbölni a háború után lábrakapott kereskedelmi erkölcsöket, mely a pillanatnyi haszonért feláldozza a tisztességet.

— Panaszokdnak az iparosok és kereskedők, hogy túl magas a kamatláb. Meg kell állapítsuk, hogy ez így van, azonban figyelembe kell venni, hogy a pénzintézetek maguk is magas százalékot fizetnek kamatként a betevőknek. Az óriási kamat természetesen kárára van az ország közgazdaságának és a kereskedői erköl-

csöknek is. Megbízható és szolid kereskedők igen gyakran kénytelenek kölcsönt felvenni, ám mikor fizetésre kerül a sor, kötelezettségeiket nem tudják teljesíteni, bár erre minden szándékuk megvan: nem bírják meg a magas kamatokat.

— Nagyban hozzájárulna sivár pénzügyi helyzetünk javításához, a külföldi tőke bevonulása

Megnyílt a kisebbségek genfi konferenciája

Vilfan olaszországi szlovén képviselő nyitotta meg a konferenciát

Genfből jelentik: Az európai nemzeti kisebbségek második konferenciáját szerdán nyitották meg Genfben. A konferencián 13 államban élő tízennégymillió választó képviselőben harmincnégy kisebbségi csoport részéről nyolcvan delegátus jelent meg. A magyar kisebbséget dr. Deák Leó és dr. Strelitzky Dénes, a csehszlovákiai magyarságot Szüllő Géza dr. keresztényszocialista képviselő és Flachbarth Ernő dr., a Prágai Magyar Hirlap főszerkesztője, az erdélyi magyarságot Balogh Artur szenátor és Jakabffy Elemér képviselőik.

A kongresszust Vilfan olaszországi szlovén képviselő nyitotta meg. A megjelentek üdvözlése után rámutatott arra, hogy a nemzeti kisebbségeknek csaknem valamennyi államban teljesen azonos sérelmeik vannak, amelyeket csak az államok közötti kölcsönös jóakarattal tudna megszüntetni.

Szüllő Géza dr. csehszlovákiai magyar delegátus beszédében többek közt a következőket mondotta:

— Az európai bajok hivatásos orvosa a Népszövetség volna, ez a hatalmas intézmény azonban mai összetételében csak a mostani helyzet fenntartásának célját szolgálja. Mivel a Népszövetség szervezete titkos, nem ismerhetjük el képességét a bajok orvoslására. Az összes nemzetközi kongresszusoknak ugyanez a véleményük. Mello Franco már kifejezte, hogy a kisebbségek védelméről szóló szerződések tulajdonképpen a kisebbségek beolvadásának a célját szolgálják. A Népszövetség Mello Franconak ezt a véleményét mindeddig még nem cáfolta meg. Sokszor a türelmetlenség áldozatai lettünk, sokszor túrtünk el súlyos sérelmeket, de az idők már megváltoztak és meggyőződésünk az lett, hogy meg kell védenünk magunkat és tiltakoznunk kell a téves vélemények ellen. Bizunk abban, hogy lojális törekvésünk, energikus, de jogos fellépésünk célra fog vezetni és panaszaink utat találnak a világ szívéhez, különösen Amerikához.

A megnyitó beszédek után megválasztották a kisebbségi kongresszus vezetőségét. A kongresszus elnökségében megerősítették dr. Vilfan olaszországi szlovén képviselőt, a végrehajtóbizottság elnökét. Alelnökök dr. Szüllő Géza, dr. Paul Pehlemann, Motzkin, Kacsma-rek és Machous, főtitkár pedig Amende lett.

A calais—baseli D. vonat össze- ütközött egy tehervonattal

Mint Fourniesből jelentik, a calais-baseli D. vonat tegnap este összeütközött egy keletre érkező, ércel megrakott tehervonattal. Az összeütközés helyén a javítási munkálatok miatt a forgalmat egy sín páron tartják fenn. A tehervonat több kocsija kisiklott és felborult. Sérülés nem történt. Az utasok segítségnyújtatást kaptak. Ma délelőtt 11 óra óta a forgalom ismét rendes.

A Duna és a Tisza még mindig árad

A Duna Vilshofenig és Linz—Stein között árad, másutt apad, Pozsonyig alacsony, Pozsony—Paks között közepes, lejjebb magas víz állású. Mai víz állások: Passau 353, Stein 92, Komárom 397, Budapest 364, Baja 420, Mohács 458. A Tisza Tiszabecsnél és Tokaj—Szolnák között apad, másutt árad, közepesen magas víz állású.

Olvassa a Délbácskát!

HIREK

1926. Augusztus 27. Péntek

Római katolikus: József. Protestáns: Gebhárd. Görög keleti: (aug. 14.) Mikeás. A nap kel reggel 5 óra 11 perckor nyugszik 18 óra 52 perckor. A hold kel 21 óra 16 perckor, nyugszik 8 óra 33 perckor. Nemzeti Színház: A Tatárjárás. Apolló mozi: Jouanna.

Időjárás: (A petrovaradlni katonai meteorológiai állomás jelentése). Az erős légnyomás központja északkelet felé terjed, de még mindig szép időt okoz az Atlanti Óceántól a Fekete Tengerig. Erős szél és eső csak a Balikumiban volt. Hazánkban helyenként köd volt, különben mindenhol derűs és valamivel melegebb idő volt.

Időjárás: Hazánkban a szép idő tartós lesz. A szelek csak helyenként, főként északon lesznek erősek. Egyébként derült idő marad és mind melegebb lesz. Noviszádon csendes derült idő lesz, de zivatar is lehet. A hőmérséklet 16–30 C° lesz.

— **A beográdi polgármester Blédben.** Tegnap délután Kumanudi Koszta dr. beográdi polgármester és Jovanovic Koszta alpolgármester Blédbe utaztak, ahol bemutatkozó audiencián jelennek meg a király előtt. A polgármester vasárnapig marad Blédben.

— **A lengyel nagykövet szabadságra utazott.** Beogradból jelentik: Okenszki Ziszlav lengyel nagykövet többheti tartózkodásra külföldre utazott. Távollétében Fiedler-Alberti István első követségi titkár fogja vezetni a követség ügyeit.

— **Tanári kongresszus Noviszádon.** A jövő hónap folyamán a Tanáregyesület rendez évi közgyűlését tartja Noviszádon, amelynek keretében az ország összes tanárai kongresszusra jönnek össze. A Tanáregyesület beográdi szekciója rendkívüli ülésen foglalkozik a noviszádi tanárokongresszus előkészületeivel és tárgyanyagával.

— **Vizsgák és beiratkozás a polgári fiúiskolában.** A noviszádi állami polgáriiskolában a magánvizsgák augusztus 30-án délelőtt és délután lesznek. A pótvizsgák augusztus 31-én délelőtt 8–12 és délután 3–6 óra között lesznek. Beiratkozások az I. oszt. tanulói részére szeptember 1-én, a II. oszt. részére szeptember 2-án, a III. oszt. részére szeptember 3-án a IV. oszt. részére pedig szeptember 4-én lesz délelőtt 8–12 óra között. Minden tanulóknak magával kell hoznia: keresztlevelet, iskolai bizonyítványt és bejelentő lapot 5 dináros okmánybéllyel.

— **Ajándékok a „Matica Srpska” könyvtára részére.** Balaton Gyula dr. Novibecsejéről a következő műveket adományozta: „Planum tabulare (1825) és Verböczy „Corpus iuris” — Dr. Sztratimirovic Vlada Noviszádról 11 magyar történelmi és jogi művet, 7 magyar szépirodalmi és 3 német szépirodalmi könyvet ajándékozott. — Özv. Fischer Sándorné 7 magyar és 3 német szépirodalmi könyvet adományozott. A könyvtár vezetősége hálás köszönetét fejezi ki az adományozóknak.

— **Csak a polgármester adhat információkat a noviszádi újságíróknak.** A belügyminisztérium elrendelte, hogy ezentúl Noviszád város összes aktuális ügyeiről kizárólag a polgármester adhat felvilágosítást a noviszádi újságíróknak. A város tanácsnokainak és osztályvezetőinek szigorúan tilos bármilyen információt szolgáltatni az újságíróknak. A sérelmes rendelkezés miatt több képviselőtestületi tag a legközelebbi közgyűlésen interpelláció alakjában fogja szóvátenni az újságírói hírszerzés megbénítását, amely különben is ellenkezik a város szabályrendeleteivel.

— **Dr. Ilics Brankó** nőorvos, utjáról hazatért és betegeket fogad Kralja Aleksandra ul. 17. számú rendelőjében. Műtétet saját szanatóriumában végez.

— **Kirándulás.** A Fruska Gora turista társaság vasárnap, augusztus 29-én több társas kirándulást rendez. Az I. csoport reggel 4 óra 50 perckor indul a Zlatoroggal, Nadich Károly vezetése alatt. Irány: Venác, Ladna Voda, Rakovac. A többi csoportok 5 óra 50 perckor és 6 óra 30 perckor mennek a hajókkal. Minden hajóhoz autóbussz járat csatlakozik. Az autóbussz a kamenical katolikus templomtól indul és Paragovón át a Vénáczra megy.

— **Vérbosszúból agyonlőtték egy olasz herceget.** Rómából jelentik: Umberto Ruspoli herceget Genuában egy kecskepásztor lelőtte. A gyilkosság óriási feltűnést keltett a Római felső tízezer tagjai között s az egész lakosság nagy részvétellel értesült a rendkívül népszerű herceg tragikus haláláról. A herceg gyilkosát letartóztatták. A gyilkos elmondta, hogy elhunyt apja nevében vérbosszút állt a hercegen, aki el is pusztult az örökül hagyott gyűlölet miatt.

Aug. 27–28–29-én APOLLÓ
!! Csak felnőtteknek !!
JOUANNA

— **Két és fél évi börtön helyett felmentés.** A velükibecskerekéi törvényszék 1926. május 29-én két és fél évi börtönrre ítélte Aman Ferenc 32 éves köművest, akit az ügyészség azzal vádolt, hogy erkölcstelen merényletet követett el mostoha leánya ellen. A noviszádi feljebbviteli bíróság tegnap dr. Aradzski Mita hosszabb védőbeszéde után felmentette Aman Ferencet és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.

— **Elveszett** egy világos-barna bőr pénztárca, fontos iratokkal. Becsületes megtaláló a pénzt megtarthatja, az iratokat — amennyiben az a megtalálónak teljesen értéktelen — adja le a „Délbácska” kiadójában, Wagner-palota.

— **Meghalt egy budapesti orvos-professzor.** Budapestről jelentik: Krompecher Ödön egyetemi tanár, a II. sz. kórbonctani intézet vezetője másfél év óta betegesen fekszik. Tegnap reggel felment Mènesi-úti villájának első emeletére és onnan levetette magát. Előirt gerinccel szállították a Verebély klinikára, ahol már nem segíthettek rajta, mert délben meghalt.

— **Hőhullám jön Spanyolországból.** Párisból jelentik, hogy ott tegnap 40 fokos hőség volt. A párisi meteorológiai intézet véleménye szerint Spanyolországból hőhullám jön Közép- és Dél-Európa felé.

— **Merénylet a párisi gyors ellen.** Bar-le-Ducnél a párisi gyorsvonat ellen merényletet követtek el. A vágányokra keresztben vágányokat fektettek, a mozdonyvezető azonban idejében észrevette a veszélyt és megállította a vonatot.

Aug. 27–28–29-én APOLLÓ
!! Csak felnőtteknek !!
JOUANNA

— **Magyar nemes családok története.** Palatinus József (Győr, Ujkapu-ucca 1.) család-történetíró most állítja össze azon családok élettörténetét, akik Ferenc Józseftől és IV. Károlytól kapták meg nemességüket, Ferenc József trónraléptétől 1848-tól IV. Károly deionizálásáig 1918-ig. Művében az ezen idő alatt adományozott nemesi és főnemesi okleveleket gyűjti össze és az ezen idő alatt kinevezett nemesek és főnemesek történetével foglalkozik. Palatinus József ezután kéri fel mindazokat, akik nem kaptak tőle származási tabellát, kérik azt levélileg, amit azoknak is meg fog küldeni, akik nem rendelik meg két kötetes művét. A munkát csak előfizetés útján a szerzőnél lehet megrendelni, könyvkereskedésben nem lesz kapható.

— **Száztizenegy éves asszony halála Kolozsvárott.** Kolozsvárról jelentik, hogy tegnap meghalt özvegy Kovács Jánosné, kajántó-uccai lakos akinek leányneve Kovács Sári volt. 1816. január 5-én született, tehát majdnem száztizenegy éves volt. A halálesetet az elhunyt legfiatalabb fia jelentette be, aki ma nyolcvannégy éves.

Öngyilkosság

Éjfél után félegy, a budapesti Aréna uton. Zsufolt villamosok, szélesgesztusu, hangosbeszédű vidékiek hazatérőben a ligetből, gyorsléptű szórakozni vágyók, fáradt öregek, autótülkölés, motorpuffogás.

Töbörödött, öreg néni fogódzik a járdamenti fa, vasvázába. Talán elfáradt vagy rosszul lett. Két kezével görcsösen fogja a vasat, idegesen tekintget jobbra-balra. Nem feltűnő, csak az látja meg, aki éppen mellette halad el.

Fél az emberektől. Mintha üldöznék, haragosan tekint rájuk. Vállai közé huzza fejét, elnéz mellette, nem töled, hanem talán a háttadmögöttől fél borzasztóan. Sovány, aszott arca, a rendes öregasszony arc, csak a tekintete zavart, mint amikor valakit ütnek és a rettenetes tehetetlen harag kiül az arcára, hogy tovább tűrjön, vagy visszaüssön.

Fejét idegesen kapja jobbra-balra. Csilingelve, dübörögve jön a villamos. Nem pózolja, kiabálva vagy nagy lendülettel, hanem összekuporodva, szinte alázatosan dől elébe. Mintha bocsánatot kérne a villamostól. Hogy ne legyen túl goromba. A hátát tartja oda neki, fejét a mellére hajlja, hajait összefonja, mintha fáradtan imádkozna.

Ki nem fejezhető, rettenetes hangzavar. A villamoskerék dübörgésének borzasztó elhalkulása, a fék csikorgó erőlködése, sikoltás, a lüktető ucca hirtelen megtorpan. A mentő deszka egy retteneteset lódit a testen, azután ruhájánál fogva egy méterről visszarántja és elnyeli. Egy pillanatra halálos csönd. Megállt az élet.

Futva jön a rendőr, sipjába fuj, beugrik a házba. A villamos utasai rémült tolongással szállnak le, nem mernek a kocsit alá nézni. A kocsivezetőnek táncol a kezében zsebkezdő, ahogy verejtékező homlokát törli. Karonfogva egy katona jön a párjával. Kihontja karját, leterdel a villamos mellé, benyul a kerekek közé. Visszahuzza a kezét, a lámpafénynél fekete, mintha kormos volna. Vér.

Óriási, eluyujtott sikoltással négy nagy tűzszem közeledik. Vetsenyt futva egymás mellett jönnek az uton rettenetes sebességgel. Kocsik, autók, motorosok jobbra-balra letérnek előlük hirtelen kanyarulattal a sötétbe, mintha fájna nekik az a nagy világgosság. A mentők és a tűzoltók. Nyolc rendőr körülállja a kocsit, a parancsnok jegyzőkönyvet ír.

Nyöszörögve engedelmeskedik a villamos-kocsi a tűzoltók emelőrudjának. Kevés a hely, de azért az egyik aranyzsinoru, feketesapkás mentőorvos mégis aláújjuk. Hordágyat dugnak a kocsit alá, mellé terdel a másik orvos, a kocsit alól hallik a csöndesen mormolt megállapítás: mortuus.

Valami letakart feketeséget emelnek bele a mentőautóba. A hordágy fele üres. Seprűvel, vízzel sikálják a villamos kerekeit, meg a vágányokat. A két nagyszemű autó elindul visszafelé, most már lassabban, egymás mögött.

Éjfélután egy óra, a budapesti Aréna uton. Zsufolt villamosok, szélesgesztusu, hangosbeszédű vidékiek hazatérőben a ligetből, gyorsléptű szórakozni vágyók, fáradt öregek, autótülkölés, motorpuffogás. Megy tovább az élet. (a. d.)

— **Perzsiában is forradalom van.** Teheránból jelentik: Néhány nap óta Perzsiában forradalmi mozgalmak észlelhetők. A mozgalom egyre terjed. A forradalmárok élén a lemondott sah unokaöccse áll. Az uralkodó sah általános mozgósítást rendelt el.

— **Öngyilkos bajai földbirtokos.** Bajáról jelentik, hogy ott tegnap délelőtt mellbe lötte magát Timpayer Dezső földbirtokos és rövidesen rá meghalt. Miután levelet nem hagyott vissza, nem tudják miért lett öngyilkos.

— **Szökőár a portugál partokon.** Liszabonból jelentik: A portugál partokon napok óta sohe nem látott erejű orkán dühöng. A szökőár több kilométer hosszúságban elpusztította a parton lévő halászfalukat. Az anyagi kár felbecsülhetetlen.

— **Beiratások a beltéri elemi fiúiskolába** szeptember 1, 2, 3-án délelőtt 8-tól 11-ig.

— Mussolini és R. Valentino. New-Yorkból jelentik: Valentino Rudolf filmszínész holttestét az egyik newyorki ten plomban ünnepelesen felravatalozták és vasárnapig a holttest a templomban marad. A templomot ma huszezer ember, javarészt nő és gyermek látogatta meg. Kétszáz rendőr gondoskodott arról, hogy a néptömeg rendben vonuljon tova. A tegnapi incidensek nem ismétlődtek. A koporsó mellett a newyorki fasisztaszövetség feketeinges csapata áll díszőrséget. Mussolini egy gyászfeliratos, roppant nagy koszorút helyeztetett a koporsóra. Északamerika fasisztaellenes szövetsége táviratot küldött Valentino managerjének és tiltakozott a fasiszta díszőrség jelenléte ellen. A távirat hangsúlyozza, hogy Valentino ellenesége volt Mussolininek s legutóbbi olaszországi látogatása alkalmával Valentinóval felháborított bántak.

— Zsidóünnepre. Megérkeztek Borsalino stb. finom kemény- és puha-kalapok Fuchs divatárusnál (a Menrath palotával szemben).

APRÓSÁGOK AZ ISKOLÁBÓL

Német társasági órákon történt. Igazgatóm öt éves fiúcskát az „óra“ német elnevezésére tanítom. Hogy megrögzítsem a szót emlékeztetésben, azt mondom neki, hogy a németek azért neveztek el Uhr-nak, mert azt eleinte csak az urak hordták. Tehát az óra németül die Uhr. Előzőleg pedig a német névelők használatát minden kidolgozható raffinériával magyaráztam neki. Pld. a Vater azért der, mert az férfi; a Mutter azért die, mert az nő; a Tisch azért der, mert azt férfi készíti; a Violin azért die, mert az első egy nő vásárolta; a Zimmer azért das, mert az mindenkié, férfi és nőé; a Brod, Wasser, Fleisch, Salz azért das, mert az mindenkinek szükséges; a Zucker azért der, mert férfiak gyártják és a szó vége is er; a Lampe azért die, mert a nők tisztogatják; a Küche azért die, mert ott a nők dolgoznak; a Hund azért der, mert az a férfiakkal jár vadászni; a Katze azért die, mert azt a nők szeretik; a Baum azért der, mert azt a férfiak ültetik és vágják ki; a Holz azért das, mert azt mindenki tüzi stb. stb.

Most a die Uhr nál nagyot néz a kisfiú és kérdi:

— Akkor miért die Uhr? Miért nem der Uhr? Hisz az urak is férfiak!?

Fogalmazási órán történt. Rajz után fogalmaztattam. Felrajzoltam a táblára egy fát, melynek egyik oldalán egy ember a fejszét készíti belevágni a fába, míg a másik oldalán egy erdőcsész áll, lövésre kész fegyverével.

Ezután felhívom növendékeimet a helyes megfigyelésre, mert ez nagyban elősegíti a kidolgozást.

— Ugy-e bár, magyarázom nekik, — ezek az emberek aligha lehetnek testvérek. Ezt azonnal látni lehet valamiről. Nos, ki tudja, miről?

— Egyiknek hegyesebb az orra, mint a másiknak, — válaszolja hirteien legjobb rajzolómnak.

Egy öt éves fiúcskával sétálok az utcán, miközben egy öreg koldussal találkozunk. Felkeltem a kisfiú részvétét a szerencsétlen emberársunk iránt. Erre a fiúcska minden átmenet nélkül kérdezi tőlem:

— És hány koldus van a világon?

Mikor megmondom neki, hogy én azt nem tudom, így válaszol:

— Én sem. Azért kérdeztem. Akkor tessék a koldus bácsit megkérdezni. Ő biztosan tudni fogja.

Teljes kétórás késéssel jön meg az iskolába a reggeli tanításhoz egy elsőosztályú parasztleánya. Tanítója szigorúan kérdőre vonja:

— Miért jöttél oly későn?

— Mert két tányér levest ettem, — válaszolja a csöppség egykedvűen.

Német nyelvórák,
gyorsírás, levelezés stb. ad ismét szeptember 1-től kezdve.
Felvételi: **Apolló épület I. emelet.**

SPORT

A postások atletikai klubja augusztus 22-én Gornji Koviljon játszott az ottani sportklubbal, 2:2 eredménnyel. A kovilji csapat egyik gólya büntetőrugásból esett. Néhány héttel ezelőtt a „Vojvodina“ első csapata mérkőzött a koviljiakkal ugyanilyen eredménnyel s így a PAK teljesítménye valóban elsőrangú. A mindjobban fejlődő footbalcsapat vasárnap, augusztus 29-én a Radnicski I. csapatával mérkőzik. Az érdekes mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul.

Öngyilkos uszóbajnoknő. Vermes Edit esztergomi uszóbajnoknő, három nappal ezelőtt pisztolyával mellbe lötte magát és tegnap éjjel, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

KÖZGAZDASÁG

A földművelésügyi miniszterium augusztusi termésjelentése

Beogradból jelentik: A földművelésügyi miniszterium legutóbbi jelentése szerint a vetések állása augusztus első felében általában mindenütt nagyon jónak mutatkozott. A helyzet kerületenkint különböző volt. Nagyon jó eredmény ígérkezett a bácskai, valjevói, vranjai, szarajevói, dubrovniki és a délszerbiai kerületekben. Közepes termés mutatkozott az oszijekai, szerémi, beogradi, tuzlai és travnikai kerületekben. Kielégítő a terméseredmény a lyublyanai, maribori, zagrebi, bitolyi, uzsicei, splíti és bihaeaci kerületekben.

A hónap első tizenöt napján váltakozó időjárás volt mindenütt. Az utolsó napokban kedvezőbbre fordult az időjárás, meleg napok következtek, amelyek megmaradtak. Némely helyen mégis sok volt az eső és főleg az északi tartományok szenvedtek sokat az esőzésektől. A déli vidékeken tartós szép idő volt, elvéve csapadékokkal. A bitolyi kerületben nagy forróság volt az egész hónapban.

Jégverés mindössze a ljubljana, maribori sumadiai, splíti, mostari kerületekben volt. Az esőzések miatt árvíz volt, kisebb károkkal, a szombori, zagrebi és az uzsicei kerületekben. Feihőszakadás pusztított a sumadiai, szerémségi és mosztári kerületekben.

A napsütéses időjárás megkönnyítette a gazdasági munkák elvégzését. Julius végén és augusztus elején a száraz időjárás elősegítette a termés letakarítását. A dohányszedés elvégzésére is kedvező volt az időjárás. A buza ugy minőségben, mint mennyiség tekintetében a múlt évi eredmény mögött maradt.

A tengeri nagyon jól áll és a kilátások szerint az idén rekordtermés várható. Ha továbbra is szép napok lesznek úgy a kukorica sok reménnyel bíztat. A földművesek meglesznek elégedve, ha ez a szép időjárás még néhány hétig eltart.

A szőlők szépen fejlődtek, dacára a nagy esőzéseknek. Néhány helyen a peronoszpóra nagyobb mértékben jelentkezett, de jelentősebb károkat nem okozott. A szüret jó eredménnyel bíztat, ha az időjárás még egyideig ilyen marad.

Betegségek csak a kukoricában és burgonyában jelentkeztek. Az állatokban járványos betegség nem volt.

Hét százalékkal kisebb Európa termése, mint a múlt évben

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet most adta ki augusztusi jelentését. A világtérmostnek ez a főszervatóriuma azt mondja, hogy túl korai volna még végső ítéletet mondani az év terméséről. Először is hiányoznak még az adatok Oroszországról, Németországról és Jugoszláviáról, Kanada aratása még az időjárás esélyeinek

van alávetve és az Egyesült Államok termésének utolsó becslése is módosulhat. Mindamellett megközelítően fel lehet becsülni az év világtermését.

Európa buza-termését — Oroszország, Németország és Jugoszlávia, valamint néhány import-állam kihagyásával — 197 millió mázsára becsüli a római intézet, míg a múlt évben ugyanezen a területen 211 millió volt a termés. Ha tehát a hiányzó országok később nyilvánosságra kerülő eredményei nem változtatnak az eredményen, akkor hét százalékkal lesz kevesebb az idei termés a múlt évinél. Pontosan ugyanilyen mérvű a csökkenés a magyar termésnél. A rozstermésnél 16 százalék a csökkenés, míg az árpa és a zab hozama nagyobb a tavalyinál.

Figyelemre tarthat számot Jugoszlávia exportpiacai közül Olaszország terméseredményének alakulása. Itt a tavalyi 65 és fél millió mázsa helyett 56 millió termett, 15 százalékkal kevesebb, mint az elmúlt évben. Ezt a 15 millió mínusz akarja Mussolini a fehérkenyér és a tésztafogyasztás megtiltásával ellensúlyozni.

Az Egyesült Államok és Kanada buzaarata a tavalyi 293 millió mázsa helyett 314,7 millió lett. Így tehát az európai 7 százalékos mínusszal 7 százalékos amerikai plusz áll szemben.

Az amerikai tengeri termés 676 millió júliusi becslését 655 millióra korrigálja a római intézet, ami 11,3 százalékos mínusz jelent a múlt évvel szemben.

Az Argentínából érkező terméshírek kedvezőtlenek.

Cukorrépában a sok eső nyomán általában kedvező eredményeket várnak, míg az esőzés nagy kárt okozott a legtöbb helyen a szőlőkben.

TERMÉNYTÖZSDE

Augusztus 26	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.1250	—	—	176 75
Zürich	—	1096.25	—	1930 50
Newyork	518.25	56 63	56 63	—
London	25.15	275.70	—	485 3/8
Páris	14 80	164.—	163.50	275.—
Milano	17.02	187.—	187.—	328 50
Prága	15.35	168.25	167.75	—
Berlin	—	1353.—	1353.—	—
Budapest	—	795 50	795 —	—
Brüsszel	15 35	—	—	—
Bécs	—	800.—	—	—
Bukarest	—	—	—	—
Amsterdam	—	—	—	4006 —
Szótija	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Chicago terménytőzsde

1926 augusztus 26, 20 óra

Buza	Tengeri
Szeptember . . . 136.—	Szeptember . . . 78 3/8
December . . . 139 1/2	December . . . 84 3/8
Május . . . 145.—	Május . . . 90 3/8

Irányzat: buza szilárd, tengeri állandó (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1926 augusztus 26. (Hivatalos jegyzések)

Buza, bácskai új d. k. 261 (2 vagon), bácskai új 76 kg 2 százalékos d. k. 257.50 (2 vagon), bácskai új, csatornán r. k. 262.50 (6 vagon), bánáti 76—77 kg. 3 százalékos, bánáti Aranyelovo 262.50 (1 és fél vagon). Zab szerémi indiai paritásában d. k. 142.50 (2 vagon), szerémi d. k. 142.50 (1 vagon), szerémi IX. d. k. 143.50 (3 vagon). Tengeri, bácskai, indiai paritásában d. k. 170 (2 vagon), bánáti, bánáti állomáson d. k. 159—160 (10 vagon). Liszt 5. sz. bácskai kenyérliszt 350 (1 vagon), 6. sz. bácskai kenyérliszt 267.50—270 (3 vagon) 6. sz. szlavóniai kenyérliszt d. k. 270 (1 vagon). Buzakorpa bácskai, jutásában 102.50 (3 vagon) Sertészsír 25 kg kánákban Brutto Nettoért 1800 (25 mm). Irányzat: nyugodt.

— **Palace Hotel Lisanj, Novi Vinodol.**
A jugoszláv riviera gyöngye a kiesfekvésű Novi Vinodol, amely elegáns szállodáival, pompás villáival a jugoszláv tengerpart legnépszerűbb fürdőhelye. A „Lisanj” Palace-szálloda teljes üzemből van s egész éven át nyitva marad. Nyolcvan gyönyörű, a legpazarabb eleganciával berendezett szoba, kilátással a tengerre és Krk szigetére, minden szobában melegvíz, villanyvilágítás, loggia, pazar kényelem! Óriási társalgók, táncterem, színpad, kerti terraszok, fenyvespark, saját tengeri fürdő, homokstrand! Szoba és penzió árak 75 dinártól felfelé. Szőlőkúra. Üdülőknek és pihenni vágyóknak nélkülözhetetlen.

— **Jugoszláv ujságkatalogus.** Jugoszlávia vezető hirdetői vállalat a „Publicitas” (Zagreb, Gundulićeva u. 11.) a zagrebi mintavásár alkalmával népszerű ujságkatalogusát imét kiadta. A katalogust az érdekelteknek ingyen küldik el.

Küldje be előfizetését!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralebent levő előfizetőinket és viszontelárúzóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget fordulójuk postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 14-én	—	—	606
Augusztus 15-én	—	—	608
Augusztus 16-án	—	—	608
Augusztus 17-én	—	—	610
Augusztus 18-án	—	—	610
Augusztus 19-én	—	—	608
Augusztus 20-án	—	—	606
Augusztus 21-én	—	—	602
Augusztus 22-én	—	—	596
Augusztus 23-án	—	—	588
Augusztus 24-én	—	—	580
Augusztus 25-én	—	—	570
Augusztus 26-án	—	—	558

Szerkesztésért és kiadásért felel:

TOMÁN SÁNDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

ELADÁS

HASZNÁLT TÖLGYFA BUTOROK, hálószoba, ebédlő, diván, székek, réz-ágy, egy puha garderober szekrény és egyéb butorok kaphatók Magyar u. 32. Varga asztalos. 710-10

NAGY EBÉDLŐKRE-DENC, asztal, divány, szalon garnitúra, nagy consoi tükör, kisebb tükörök, különféle butorok, képek, fürdőkád, háztartási cikkek stb. eladók Temerini u. 6. 784-1

ZONGORA, jó hangu, kitünő állapotban azonnal eladó. Kralja Petra 27. 785-1-2

FÉRFI Singer-varrógép és 1 motorbicikli olcsón eladó Bana Jelašića (Mikes Kelemen) u. 6.

KERESLET

ELÁRUSÍTÓI állást keres nagy gyakorlattal bíró asszony. Cím a kiadóban. 788-1-3

APOLONÓ, 18 éves intelligens fiú részere kerestetik, kit a járásnál támogatni kell. Ajánlatokat csakis komoly, intelligens idősebb leány vagy asszonytól, aki a háztartásban is segítkezik, bizonyítványokkal, fényképpel és fizetési igény megjelölésével kérem. — Milica Čeliković, Novisad. 779-1-3

AJÁNLKOZÁS

Intelligens komoly VAR-RONO, ki az összes divatos angol s francia munkákban jártas, szerény igényekkel házakhoz ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban.

HIRDETÉSEK

Egy jó házból való fiu

tanoncnak

felvétetik csemege üzletbe.

Spiller (Lenci) Vasember-palota.

731-1-2

7186—1926. szám.

Hirdetmény

A szociálpolitikai miniszter ur 1926. július hó 29. évi kelt 167—IV. sz. rendeletével 1926. augusztus 1-től a biztosított napszámából 05 százalékról 03 százalékra szállította le 1924. augusztus hó 12. évi kelt 49—IV. sz. rendeletével megállapított munkáskamarai adót.

A munkáskamarai adót csak azon személyek fizetik, akik a VI-tól a XVIII-ig munkásosztályba vannak sorolva. Az adó a különböző osztályokban a következő:

VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	
0 10	0 12	0 14	0 17	0 21	0 25	
XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.	XVIII.
0 30	0 36	0 43	0 52	0 61	0 72	0 86

dinár hetenkint.

A munkáskamarai adót a munkaadó köteles fizetni, de jogában áll azt teljes egészében alkalmazottja keresetéből levonni.

A munkáskamarai adó leszállítása alkalmával a munkásbiztosító pénztár zagrebi központja táblázatot adott ki, amely a járulékokra és törvényileg engedélyezett levonásokra vonatkozik. A munkaadók a táblázatot alulírt pénztárnál darabonként 1 dinárért szerezhetik be.

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár, Novisadon

781-1-3

Kiárusítás!

Felszámolás miatt **zománcedény és vasáru kiárusítás**, nagyban és kicsinyben.

Legalacsonyabb árak!

Ne mulassza el az alkalmat!

Magazin a Mali Limánon

(volt Elite-butorgyár.)

793-1-2

Fiatalabb

Horvát-magyar-német gépirónő

jó állásra tengerparti fürdőbe kerestetik. Egész esztendői elfoglaltság. Személyes bemutatkozás a Délbácska kiadóhivatalában.

Kipróbált, jókarban lévő, legújabb típusu

költetőgép

azonkívül 30 méter hosszú és 2 méter magas új deszka-

kerítés

költőzködés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1-4

Egy kényelmes, modern 4 szobás lakás a tisztviselőtelepen

azonnal kiadó

9 mellékhelyiséggel (villanyal és vízvezetékekkel.) 763 Cím megtudható a kiadóban. 1-3

Egy teljesen jókarban lévő 370 cm. széles, 440 cm. magas

üzleti portál

2 nagy kirakattal, középtűt az ajtóval átalakítás végett azonnal

olcsón eladó

Fischer J és Fia Novisad, Kralja Petra 23.

A bank és gabona szakban sok évi gyakorlattal rendelkező

mérlegképes könyvelő,

perfekt magyar, szerb és német levelező, felső keresk. isk. képzettséggel mielőbbi belépésre állását változtatná Novisadon. Szíves ajánlatokat e lap kiadóhivatala továbbít. 786-1-6

Eladó

teljesen jókarban levő

személyautó

Gräf & Stift, 70 HP 6 üléses, különösen alkalmas hosszú turákra. Legelőnyösebb feltételek. Érdeklődni:

Moga garázsban, Temerinska ulica

794-1-2

NAGYFEJŐ KÉZIMUNKA ÜZLETE ::

NOVISAD, JEVREJSKA U. 9. SZ.

Előnyomda. Kézi és géphímző terem. Gomb-áthuzás. Nagy választék a legújabb függöny, Storr, miljö, futó, ágyterítő és agygarnitúrák, fehérnemű és a legdivatosabb ruhaminták előnyomtatása és hímzése, kézi és gépészur tüllhímzés, endlízés, diszparna montirozás és perzsa szőnyeg avirása (stuccolás.) Sport zászlok készítése. Teljes kelengyék készítése hozott anyagból is. Nagy választék **kézi klópi csipkékben** és kezimunka kellékekben.

Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

Vállalok: könyvlektetést, mérlegkészítést, elhanyagolt könyvek rendezését, a könyvvitel gyakorlati tanítását, peres ügyekben könyvszakértői munkákat, óráknyelést. Borbély L. magán és bírósági könyvszakértő. Póstaftók 75.

1-0

Meghívó

Szombaton, f. hó 28-án d. u. 5 órakor megtartandó

uzsonna-vacsorára

tisztelettel meghívom Novisad n. e. közönségét, ismerőseimet és barátaimat. Jó étellekről és italokról kellően gondoskodva van szolid árak mellett.

Koplovics József, vendéglős.

Felvétel

a szegedi Szent Erzsébet-Otthonba

A szegedi katolikus nővédő egyesület Szegeden, Korona u. 18. sz. székházában 40 növendék részére berendezett internátusba való felvételért folyó évi augusztus hó 31-éig lehet az egyesület elnökségéhez intézett kérelemben fordulni.

Felvételért a szegedi Ferencz József tudományegyetem bármely fakultására beiratkozott, valamint középiskolai rom. kath. vallású női hallgatók jelentkezhetnek.

A felvétel 10 hónapra szól. Az ellátási díj havi 850.000 korona, külön szobában pedig (két növendék egy szobában) havi 950.000 korona. Az ellátási díjért napi négyzeri étkezést, lakást, fűtést, világítást, mosatást, fürdést és kiszolgálást kap a növendék.

A növendékek vallásérköcsi nevelését és családi irányu gondozását a fenntartó egyesület biztosítja.

Részletes felvilágosítást készséggel levélben is ad az egyesület elnöksége Szeged, Korona u. 18.